

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-2

BRNO 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí. Falzum arabské mince z druhé poloviny 8. století (obr. 81, str. 277).

Cover Photography

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí (Square). Falsum of the Arabic coin from the 2nd half of the 8th century (Fig. 81, Pg. 277).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Obr. 58. Jihlava, ulice Na Dolech. Snímek pyrotechnologického zařízení, zdokumentovaného při rekonstrukci železničního přejezdu na Starých Horách v Jihlavě. Archiv Archaia Brno, z. ú.

Fig. 58. Jihlava, Na Dolech Street. Photo of pyrotechnological kiln, documented at reconstruction of railway crossing at "Staré Hory", Jihlava. Archive of Archaia Brno.

JIHLAVA (K. Ú STARÉ HORY, OKR. JIHLAVA)

Ulice Na Dolech, parc. č. 5662/2, 5662/3 a 5662/9. Vrcholný středověk. Důlní aglomerace. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum v prostoru mlékárny zachytil v roce 2016 další dosud nezkoumanou část středověké důlní aglomerace Staré Hory (k předchozím akcím Hrubý 2011). Zjištěné situace můžeme rozdělit na průběžnou antropogenní vrstvu, pokrývající celou zkoumanou plochu, a objekty zahloubené do podloží. Ty lze ještě rozdělit na zahloubené technologické a sídlištní objekty a ústí důlních šachet. Byly zachyceny dva objekty rozsáhlého trychtýřovitého tvaru o průměru několik metrů, které interpretujeme jako zaniklá ústí důlních či průzkumných šachet. Nacházely se v severní části zkoumané plochy, přičemž jedna z nich porušovala starší zahloubený objekt (7541). Archeologické situace byly překryty mocnými vrstvami stavebních vyrovnanek souvisejících s budováním provozu mlékárny v 2. polovině 20. století a vrstvami strusek, odpadu z bývalé mlékárenské kotelny (Hrubý 2015).

Jakub Těsnohlídek, Petr Hrubý, Šimon Kochan

Literatura

Hrubý, P. 2011: *Jihlava – Staré Hory. Archeologický výzkum středověkého důlního, úpravnického a obytného areálu v letech 2002–2006. Příspěvek ke studiu středověkého rudného hornictví – Jihla-*

va – Staré Hory (Iglau – Altenberg). Dissertationes archaeologicae Brunenses / Pragensesque 9. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta.

Hrubý, P. 2015: *Přístavba sýrárny Moravia Lacto, a. s., Jihlava – II. etapa – záchraný archeologický výzkum, číslo akce A 006/2014. Zpráva o provedení záchraného archeologického výzkumu. Uloženo: Archiv Archaia Brno, z. ú., pracoviště Jihlava.*

Resumé

Jihlava (Jihlava District), enterprise Moravia Lacto, a. s., "Staré Hory" (Old Mountains). Medieval mining area periphery, remains of mining pits and medieval house basements. Rescue excavation.

JIHLAVA (OKR. JIHLAVA)

Komenského 33, J. Masaryka 36, vnitroblok. Středověk, novověk. Předměstí. Záchraný výzkum.

V trase výkopů pro kanalizaci byly zdokumentovány vrcholně středověké až novověké situace. V ulici J. Masaryka byl zachycen zahloubený suterén dřevohlinitého domu z 13. století, který se nacházel na tehdejší Špitálském předměstí, těsně za městskou branou a příkopem. Mimo to bylo v mladších vrstvách zachyceno zdivo domovního bloku, který ulici J. Masaryka (dříve Na Valech) uzavíral až do 40. let 20. století. Uvnitř domovního bloku J. Masaryka 36 – Komenského 33 výkopy pokračovaly promíšenými navážkovými vrstvami, které obsahovaly archeologický materiál od 13. do 19. století. Lze předpokládat, že tyto uloženy vznikly zavážením původního městského příkopu a terénními úpravami po zrušení opevnění.

Jakub Těsnohlídek

Resumé

Jihlava (Jihlava District), Komenského 33 and J. Masaryka 36 Streets. Medieval timber house basement, 13th century. Rescue excavation.

JIMRAMOV (OKR. ŽĎÁR NAD SÁZAVOU)

Náměstí Jana Karafiáta. Novověk. Město. Záchraný výzkum.

Na konci roku 2017 byl proveden archeologický dohled při provádění nových svodů dešťové kanalizace v severní části náměstí Jana Karafiáta v Jimramově (obr. 59). V odkrytém liniovém výkopu v délce

cca 60 m byly na profilech dokumentovány štětové vrstvy (komunikační úrovně) a vyrovnávky, v hloubce cca 0,5 m od současného povrchu. Zachycené situace o mocnosti cca 0,2 m jsou před radnicí (č. p. 39) datovány keramickým materiálem do raného novověku (16.–17. století). Zachycené situace nejspíše souvisí s obnovou městečka po požáru v roce 1589 a následnou výstavbou nové radnice (Kuča 2000, 694–698). Mladší archeologické situace byly již zničeny novodobými zásahy.

Hynek Zbranek

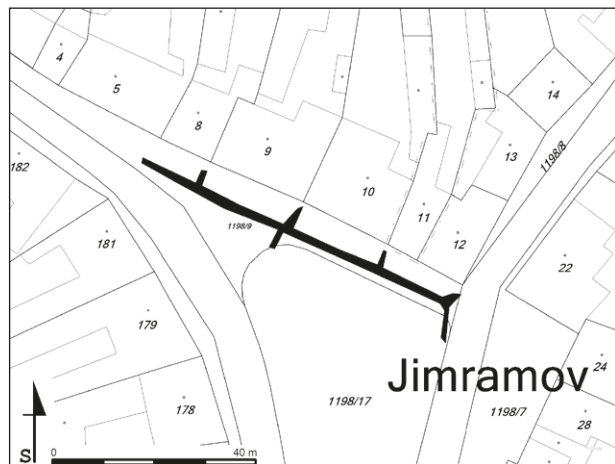
Literatura

Kuča, K. 2000: *Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku. 2. díl. H-Kole.* Praha: Libri.

Resumé

Jimramov (Bez. Žďár nad Sázavou), Náměstí Jana Karafiáta (Platz). Neuzeit. Städtchen, Platz. Rettungsgrabung.

Vor dem Rathaus Nr. 39 wurde im Liniengraben einige Straßenebenen freigelegt, die wahrscheinlich mit der Erneuerung des Städtchens nach dem Feuerbrand im Jahre 1589 und mit dem Aufbau des neuen Rathauses zusammenhängen.

Obr. 59. Jimramov, Náměstí Jana Karafiáta. Trasa kanalizace.

Abb. 59 Jimramov, Náměstí (Platz) Jana Karafiáta. Route des Grabens.

JÍVOVÁ (OKR. OLMOUC)

„Jívová–Tepenec“. KLPP – slezskoplatěnická fáze, pozdní doba bronzová. Vrcholný středověk. Hradisko, předhradí hradu. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 1110035.45 : 537890.60; 1110058.33 : 537908.72; 1110096.33 : 537867.72 : 1110106.29 : 537880.00.

V měsících červnu až srpnu roku 2017 proběhla VII. etapa záchranného archeologického výzkumu na lokalitě Jívová – Tepenec, která byla vyvolána další fází rozšíření dobývacího prostoru Bělkovického kamenolomu. Výzkum plošně i metodicky navázal na předchozí etapy z let 1997–1999 a 2007–2008, 2012.

Metodika záchranného archeologického výzkumu, který na Tepenci probíhá s přestávkami již přes 40 let, je vždy založena na rozměření výzkumné plochy do čtvercové sítě o velikosti jednotlivých čtverců 5 × 5 m a poté zkoumání kulturního souvrství po mechanických vrstvách. V posledních etapách byly, zejména z časových důvodů, čtverce zkoumány šachovnicově (Kalábek, Tymonová 1998 a 1999, Procházková 2001, Vránová, Vrána 2005; 2016 + zde souhrn starší literatury, Vránová 2008; 2009; 2014). Celá plocha výzkumu je podrobena detektorovému průzkumu. Nadmořská výška lokality se pohybuje v rozmezí 480–495 m.

Během výzkumu bylo na ploše o velikosti 25 × 65 m nacházející se v prostoru předhradí středověkého hradu a hradiska KLPP prozkoumáno kulturní souvrství o mocnosti cca 50 cm obsahující artefakty datované do pozdní doby bronzové a vrcholného středověku. Více než polovinu plochy určené k průzkumu v roce 2017 zabíraly tzv. prohloubeniny a na tyto objekty se výzkum soustředil především, neboť po zkušenostech z předchozích let jsme zde předpokládali relikty středověké zástavby předhradí. A tento předpoklad se kromě jednoho objektu – č. 215 (sídlíštní jáma) – také potvrdil. Všech zbývajících 6 prohloubenin představovalo relikty po sklepních či suterénních prostorách středověkých budov. Pět z nich (obj. č. 205, 206, 207, 208 a 209) se nacházelo v severní polovině zkoumané plochy a tvořilo zde určitou strukturu kolem největší z nich (obj. č. 205). Poslední – objekt č. 212 – se naopak nacházel na jižním okraji plochy, jen několik metrů severním směrem od pravěkého valu.

Určitým překvapením byla rozměrnost sklepa či suterénu obj. č. 205, který představuje na ploše středověkého Tepence výjimku. Tento sklep byl situován na východní straně předhradí, v řadě budov tvořících závěr obdélníkové plochy předhradí, za nímž se terén začíná poměrně výrazně zvedat směrem k hradbě a příkopu na přístupové straně ostrožny. Tento sklep je dvakrát větší než ostatní objekty tohoto typu nalezené na předhradí a jeho dno bylo zasekáno do rostlé